

Obravnava književnih besedil s priseljensko-izseljensko tematiko

Dr. Marijanca Ajša Vižintin

ZRC SAZU

Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije

Bralna pismenost in bralna kultura v večjezikovnem,
večkulturnem okolju, Ljubljana, 26. 11 2019

Cankarjev dom, 35. Slovenski knjižni sejem

Migracije so bile, so in bodo.

1931

1974, 1978 film

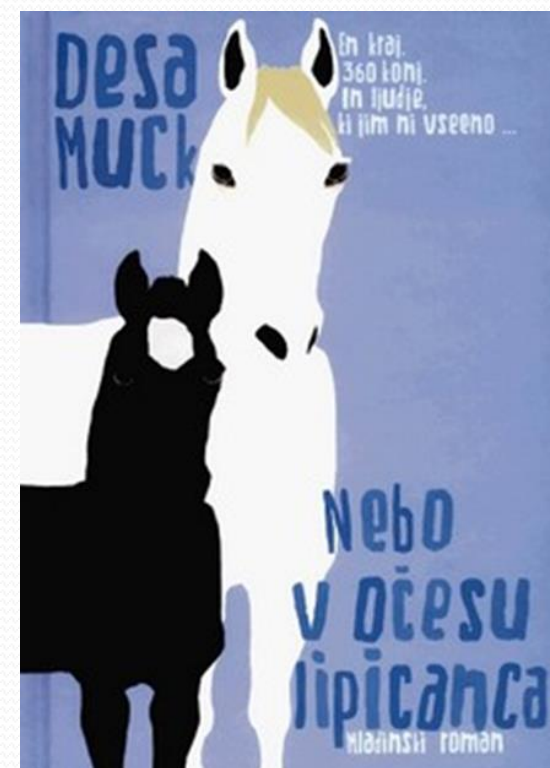
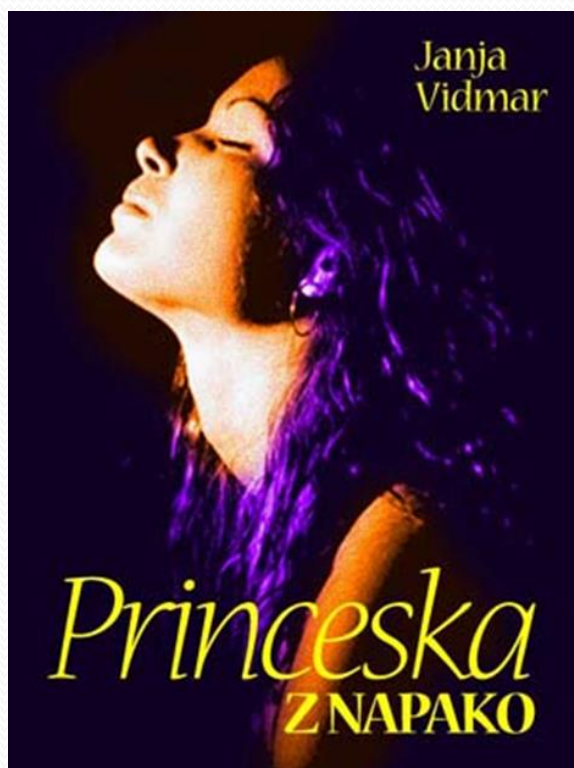

Glavni lik, glavna tema - stranski lik, stranska tema

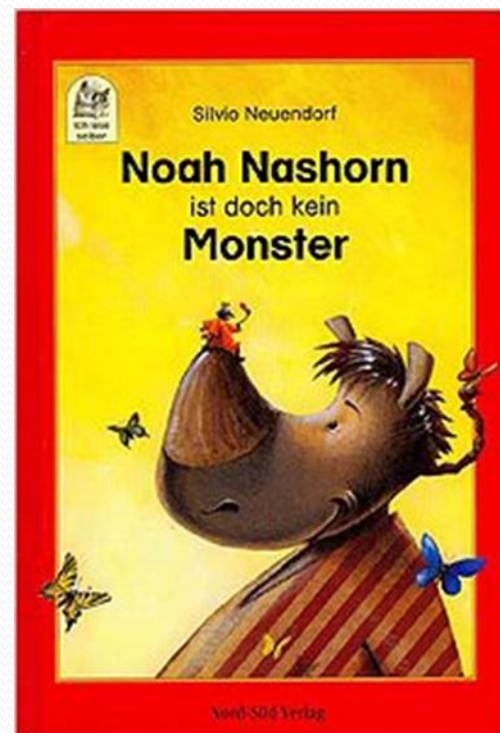
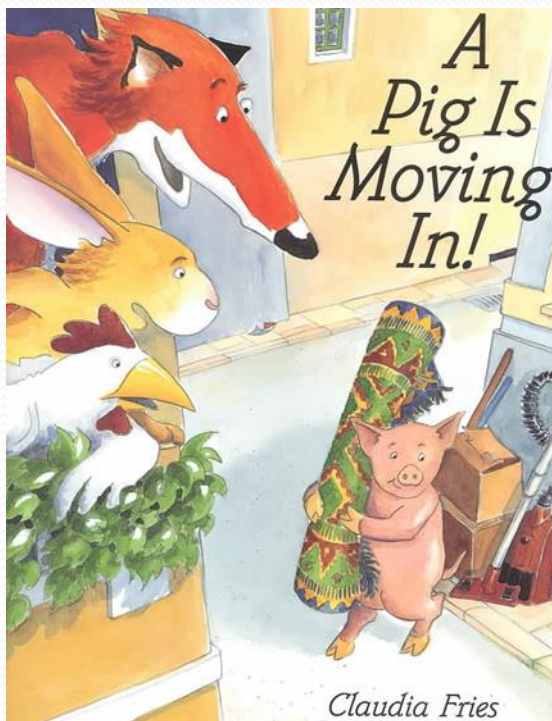
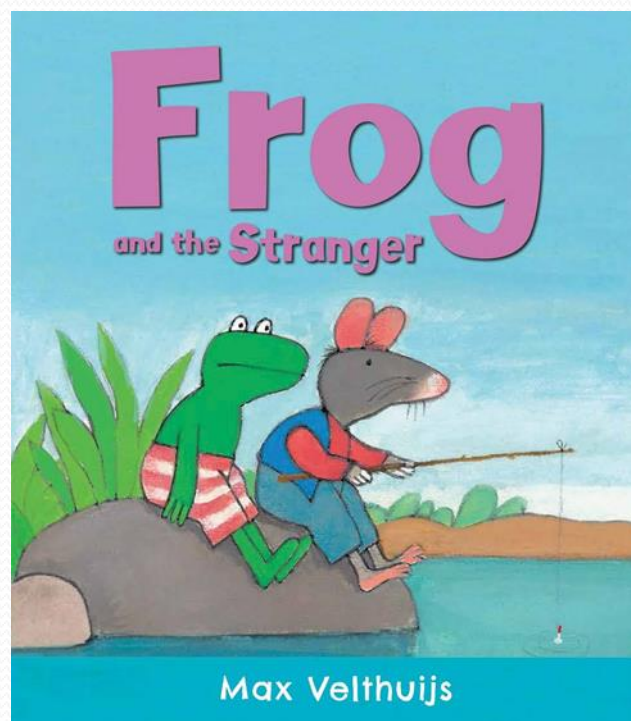
1998

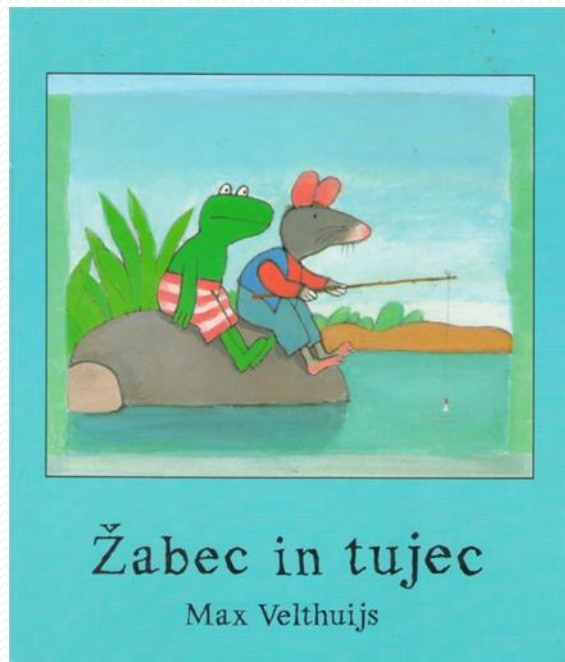
2003

2010

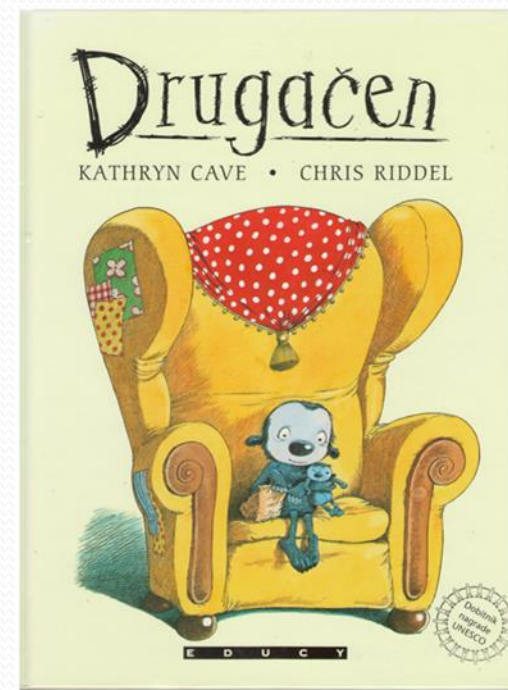
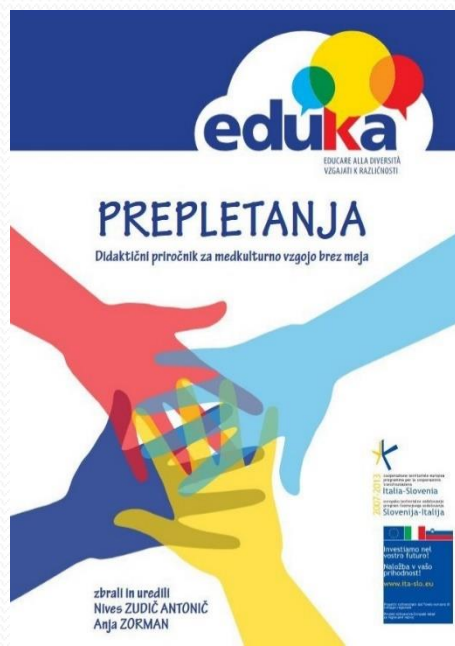
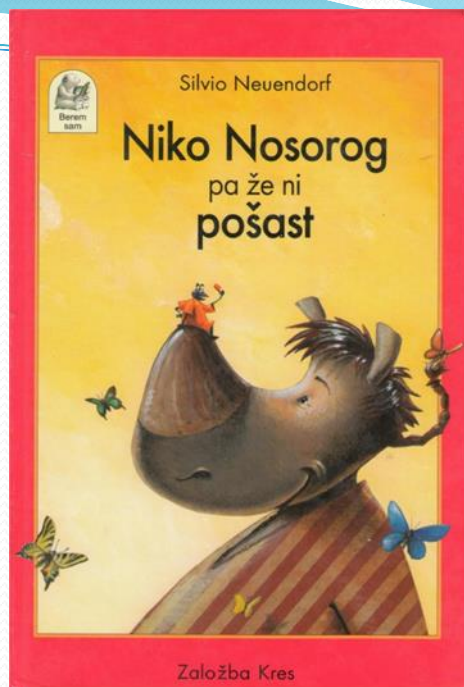

Slikanice: (ne)sprejemanje prišlekov – poznamo slovenske prevode?

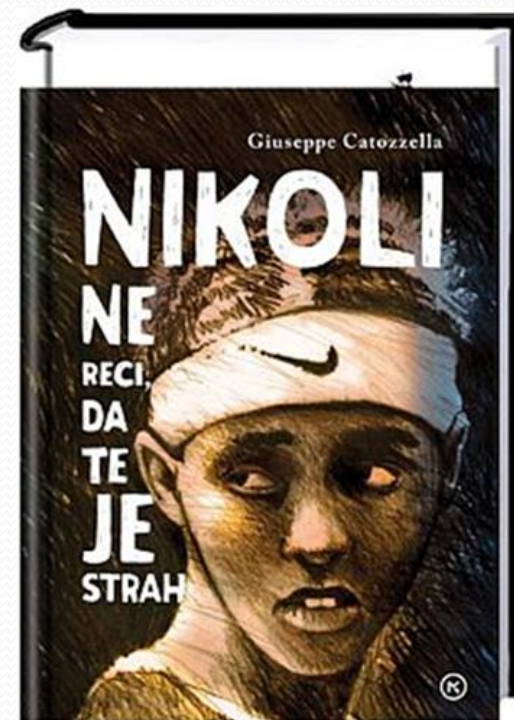
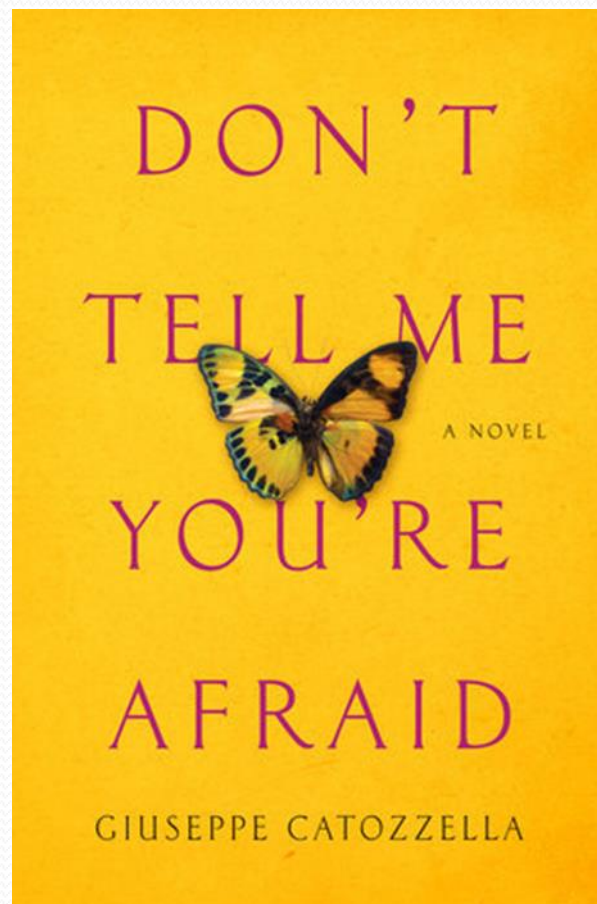

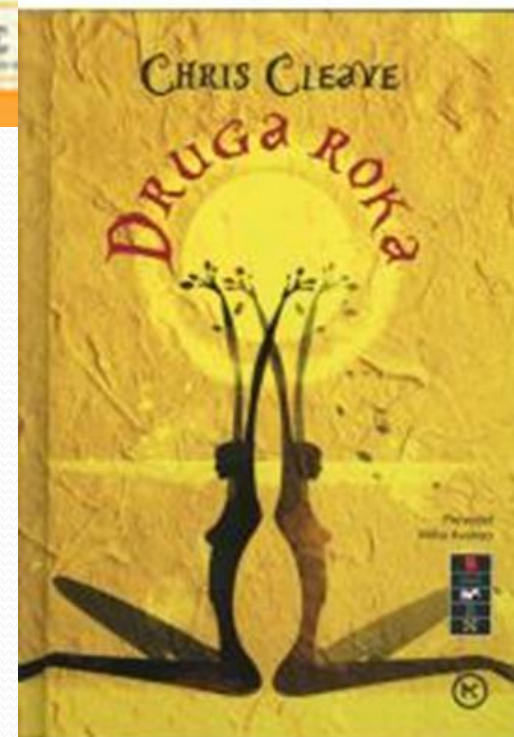
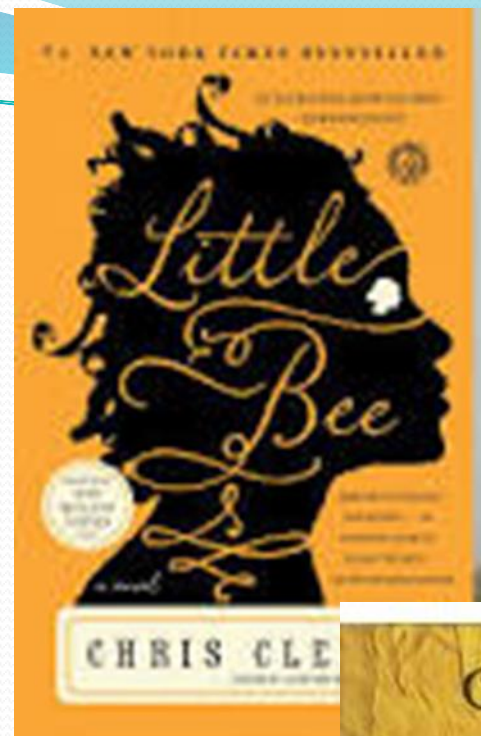

Eduka,
Rezultati, Prepletanja,
str. 35-41, 42-45,
<http://www.edukaitaslo.eu/>

↑
POZOR! Je samo
strpnost dovolj (za
medkulturni dialog)?
Je segregacija rešitev?

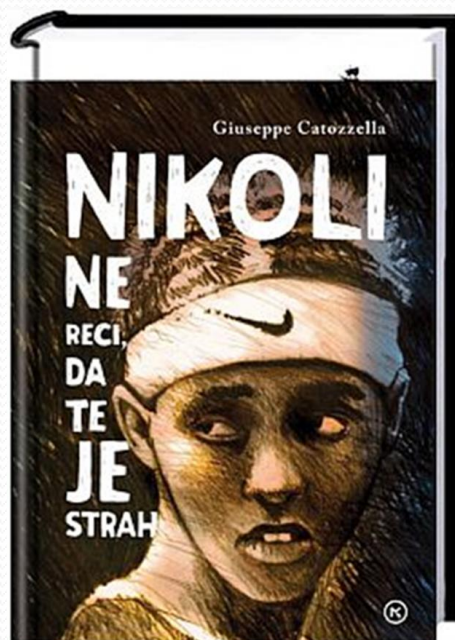
Od kod in zakaj prihajajo begunci?

Zaznavamo povečano nestrpnost in strah pred begunci.

Kaj lahko naredimo?

- 1) Iščemo informacije.
- 2) Beremo (leposlovne) knjige.
- 3) Medpredmetno povezovanje, npr. z zgodovino: zgodovina Sirije, Afganistana, Eritreje.
- 4) Povežemo se z lokalnimi organizacijami, prostovoljimo, spozna(va)mo priseljence, begunce.
- 5) Povabimo ljudi v razred, da spregovorijo o svoji osebni izkušnji.

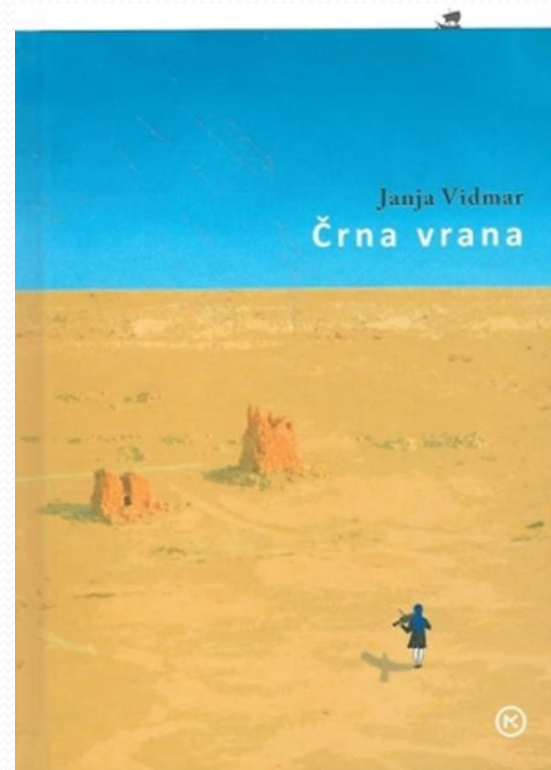
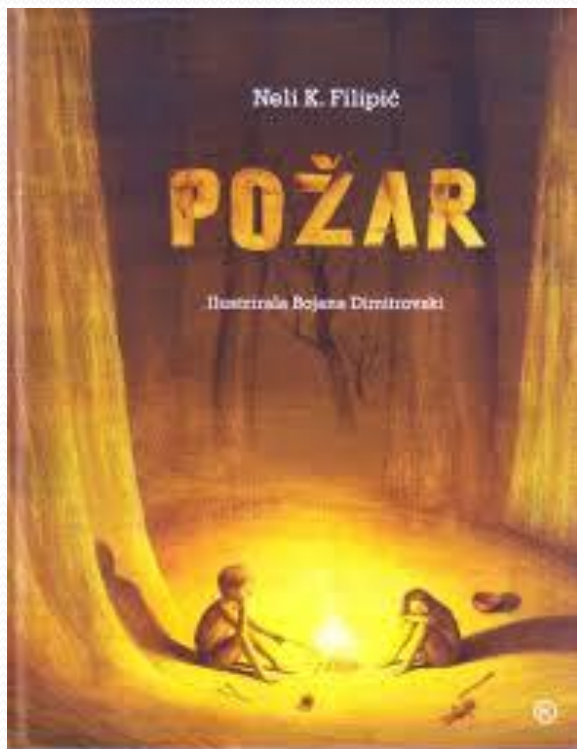
Od kod so prišli, zakaj so prišli, kaj so otroci begunci doživeli na poti?

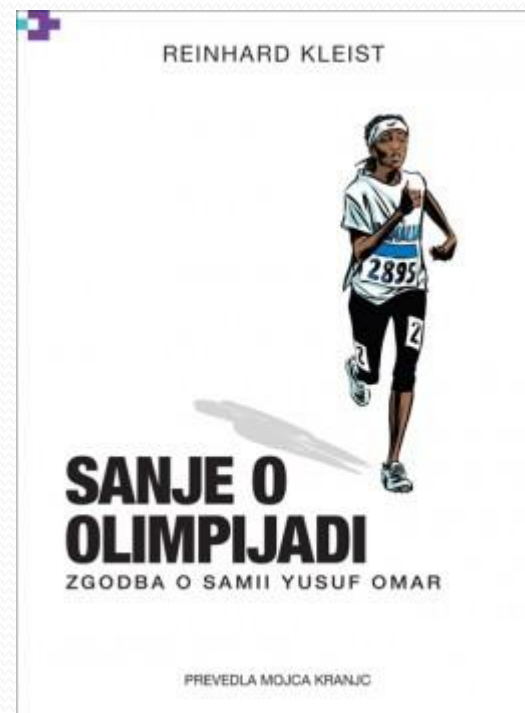
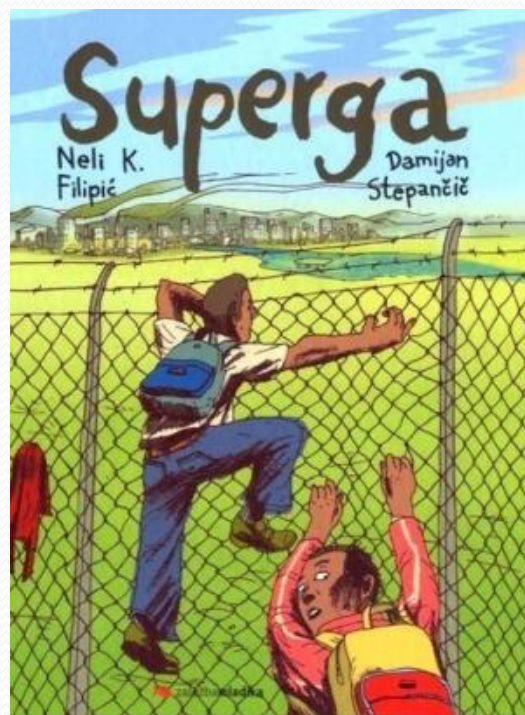
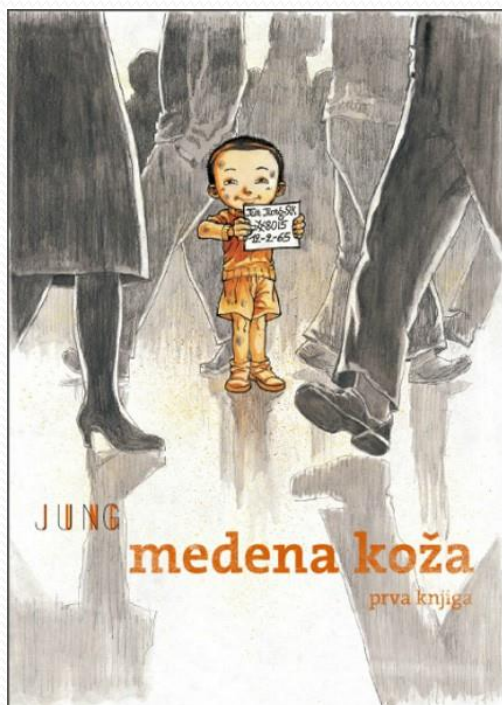
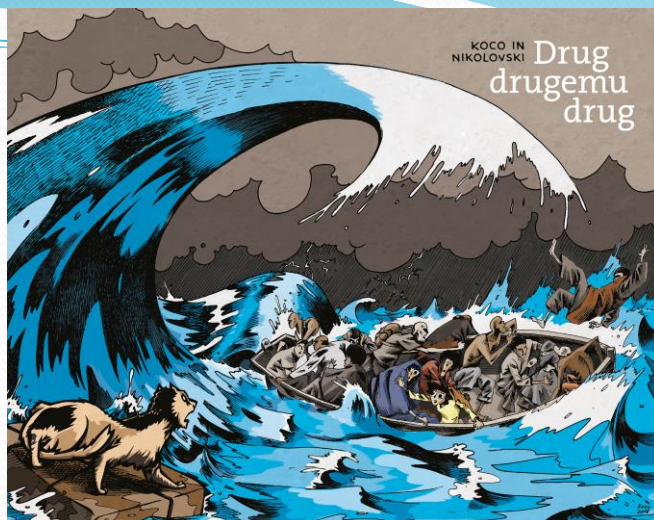
- Zakaj pride samo otrok? – *NK Svoboda*, 48-49.
- Kako so zaprli šolo? – *V morju so krokodili*, 21-23.
- Pot: podvozje tovornjaka. – *V morju so krokodili*, 101-103.
- Pot: prečenje gora. – *V morju so krokodili*, 97-99.
- Pot: zabojnik – *Nikoli ne reci, da te je strah*, 220-221.
- Pot: morje. – *Nikoli ne reci, da te je strah*, 232-33, 240-241.

Vižintin, M. A.: Medkulturna vzgoja in izobraževanje: vključevanje otrok priseljencev. Ljubljana: ZRC SAZU, 251-252.

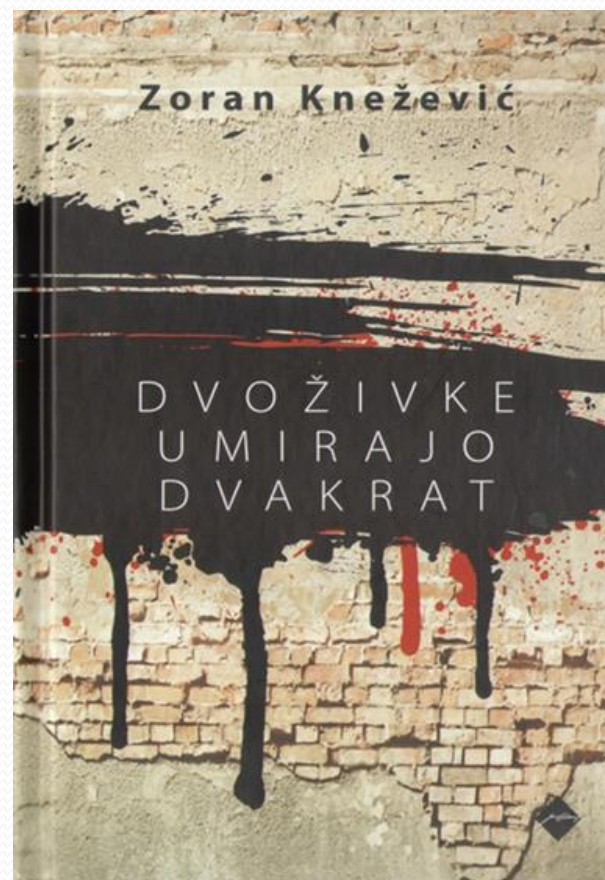
Sodobni

Otroci begunci v stripih

Priseljenci, begunci sami o sebi – Knežević: najboljši knjižni prvenec 2015

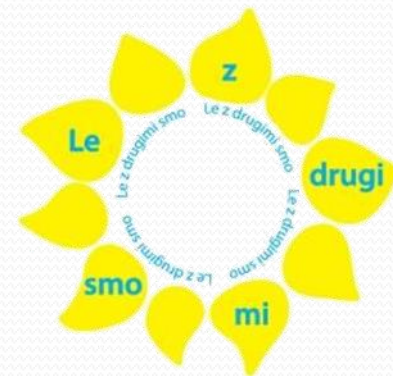

**Več informacij kot imamo,
težje manipulirajo z nami.**

**Učimo se.
Vse življenje.**

Le z drugimi smo

- <http://www.lezdrugimismo.si/>
- 10.000 pedagoških delavcev (2016-2021)
- KATALOG
- ZGIBANKA
- ZRC SAZU & Pedagoški inštitut, ESS & MIZŠ

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

PEDAGOŠKI INŠTITUT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

MIZŠ & ESS (2016-2021)

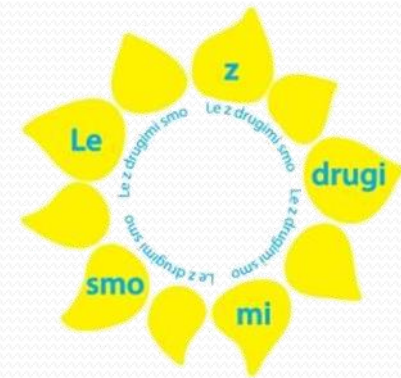

Le z drugimi smo, <http://www.lezdrugimismo.si/>

Izzivi medkulturnega sobivanja, <http://www.medkulturnost.si/>

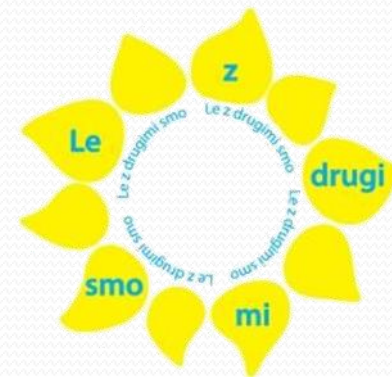
BREZPLAČNI 16-urni seminarji za pedagoške kolektive

- Živeti raznolikost: vključevanje priseljencev, slovenščina in medkulturni dialog
- Medkulturni odnosi in integracija
- Izzivi sodobne družbe in šola
- Ničelna toleranca do nasilja: izzivi in problemi
- Spoštljiva komunikacija in reševanje konfliktov

Teme, ki jih odpiramo

- migracije so vedno bile, so in bodo
- Slovenke, Slovenci po svetu
- društva
- ohranjanje slovenskega jezika in kulture
- napotene učiteljice, učitelji
- Slovenke, Slovenci kot ekonomski migranti / begunci
- delovna dovoljenja na podlagi potreb & sporazumov med državami, združevanje družine
- učenje jezika novega okolja je večletni proces ...

Prebivalstvo, selitveno gibanje 2010-2017, vir: Surs.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Priseljeni iz tujine	15416	14083	15022	13871	13846	15420	16623	18808
Odseljeni v tujino	15937	12024	14378	13384	14336	14913	15572	17555

Mediji

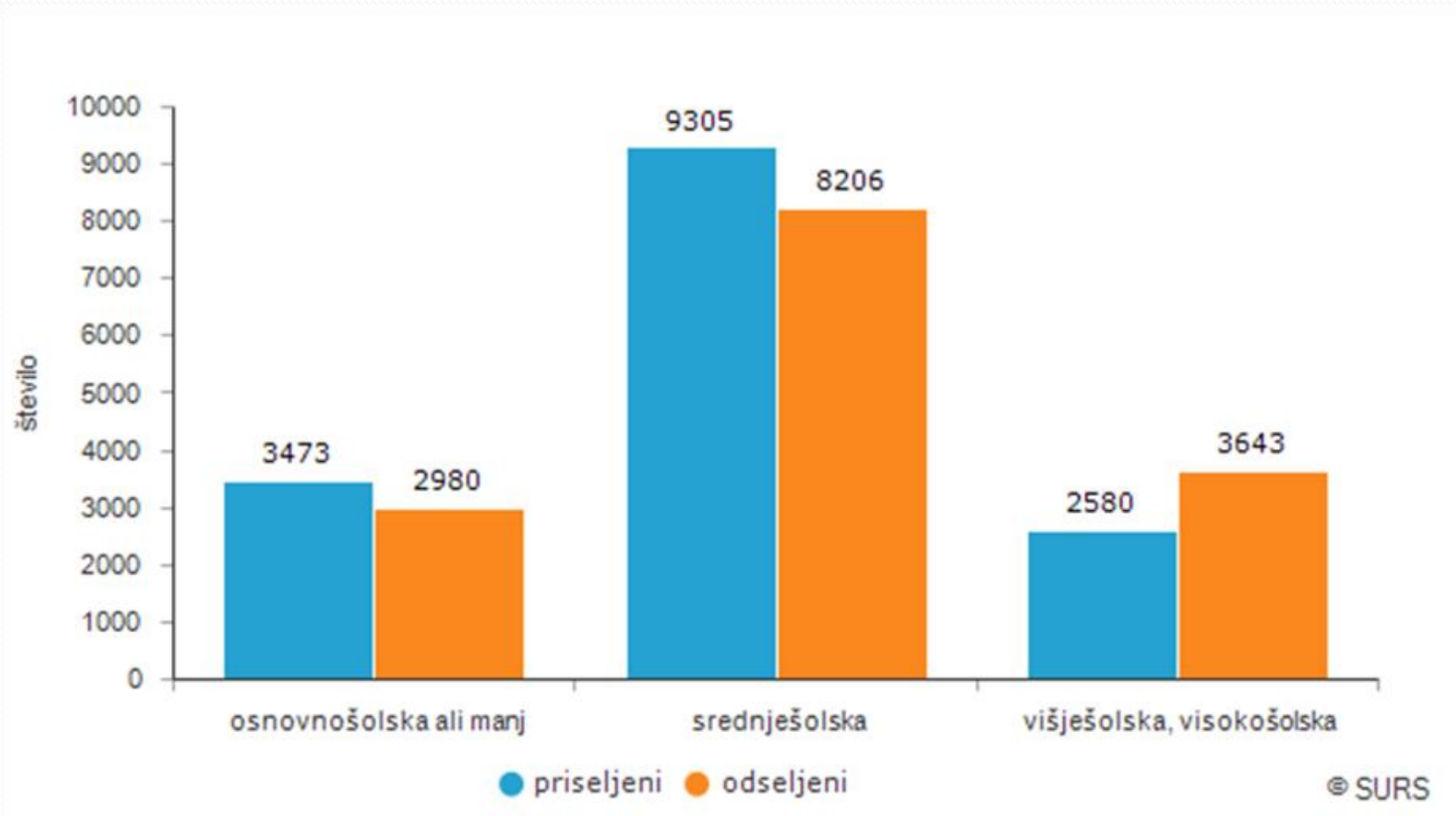
Slovenci po svetu:

- Slovenci v tujini (Siol), <https://siol.net/novice/slovenci-v-tujini>
- Slovencem po svetu (4d.RTV SLO), <https://4d.rtv slo.si/arhiv/slovincem-po-svetu/17452797>
- Slovenci po svetu (Dnevnik), <https://www.dnevnik.si/magazin/slovenci-po-svetu>

Priseljenci v Sloveniji:

- Tujci v Sloveniji (Siol), <https://siol.net/kljucne-besede/tujci-v-sloveniji-27882/articles>
- Sami naši (4d.RTV SLO), <https://4d.rtv slo.si/arhiv/sami-nasi/174527314>
- Evropa osebno (4d.RTV SLO), <https://val202.rtv slo.si/evropa-osebno>
- NaGLas! (4d.RTV SLO), <http://4d.rtv slo.si/arhiv/naglas/174431293>

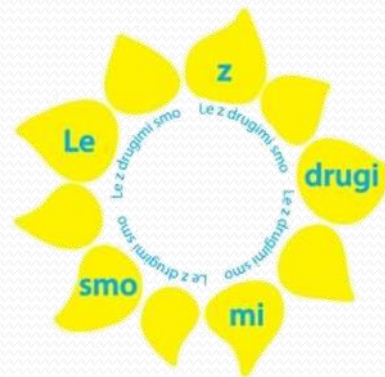
Priseljeni in odseljeni prebivalci, stari 15 ali več let, po izobrazbi, Slovenija, 2017

Mi drugje, drugi pri nas

Z njimi, ne o njih

Skladno z večkulturnostjo na šoli

Skladno
z
večkulturnostjo,
večjezičnostjo,
več verami
na šoli.

Ne načelno, ampak izhajajoč iz prisotne resničnosti.

Izzivi / predlogi za uspešnejše vključevanje otrok priseljencev

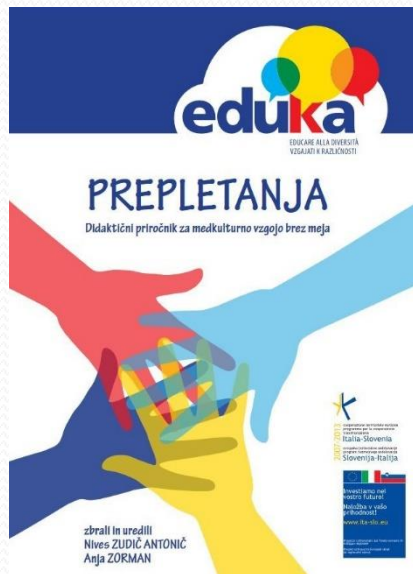
- dolgoročne, ne projektne rešitve
- finančno in časovno stabilna zaposlitev
- uresničevanje novosprejete zakonodaje → tečaj zjutraj, prve ure
- konkretni medkulturni učni cilji v učnih načrtih in gradivih (za izvajanje medkulturnih vsebin)
- fakultete: SDTJ in razvoj medkulturne zmožnosti na študijskih programih za bodoče učiteljice, učitelje:
 - SDTJ (izbirni predmet ?) na vseh pedagoških, filozofskih fakultetah
 - migracijske & medkulturne vsebine
 - kako pisati individualni program (INA) / osebni izobraževalni načrt
 - kaj pomeni integracija / inkluzija, kako ju uresničevati

Medkulturne učne ure

- pri posameznih učnih urah
- pri različnih učnih predmetih
- delavnice za razvoj medkulturne zmožnosti

Eduka,
Rezultati,

[http://eduka-
itaslo.eu/](http://eduka-itaslo.eu/)

<http://www.medkulturnost.si/wp-content/uploads/2013/11/Priro%C4%8Dnik-za-izvajanje-programa-UVOP1.pdf>

Sodelovanje z otroki in s starši priseljenci

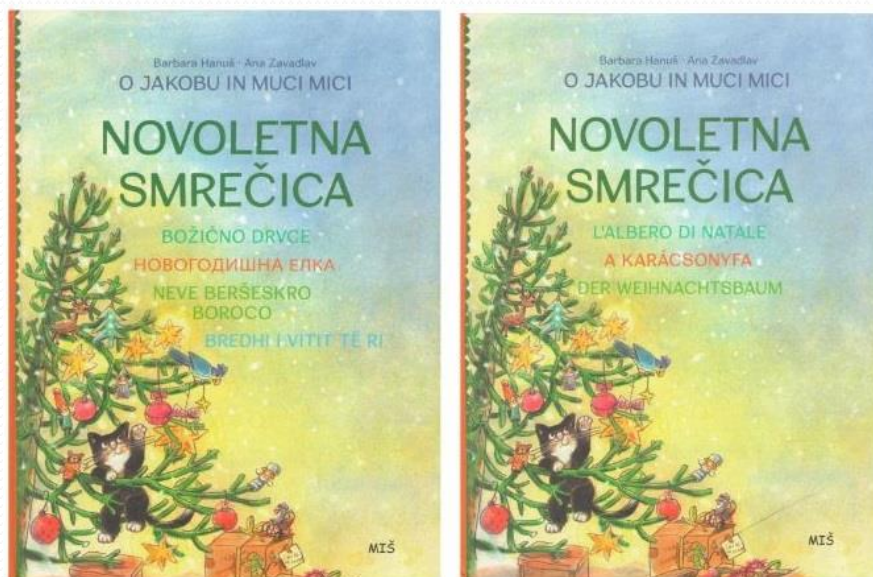
- povabimo k sodelovanju starše in otroke priseljence, ki so tu že nekaj let, govorijo oba jezika (slovenski in materni in še kakšnega)
- **iščemo pozitivne primere / dobre prakse**
- večinoma se zelo radi odzovejo
- +
- društva priseljencev
- učitelji maternih jezikov in kultur
- aktivni posamezniki
- nevladne organizacije, društva, družinski in mladinski centri

Javno vidna večjezičnost na šoli

- v šolskem glasilu
- razstave itd.
- prispevki v različnih maternih jezikih & slovenščini
- objave na spletni strani šole
- vabila staršem
- osnovne informacije o šoli v različnih maternih jezikih

Gradivo v maternih jezikih otrok priseljencev v šolski knjižnici

- leposlovje v maternih jezikih
- večjezične izdaje
- slikovni slovarji
- slovarji

**IZ JEZIKA
DO JAZYKA
S JEZYKA
NA JEZIK
OD JAZYK
TO LANGUAGE
KATAR O CHIB
ALL' ALTRA
NYELVBÖL
V JEZIK**

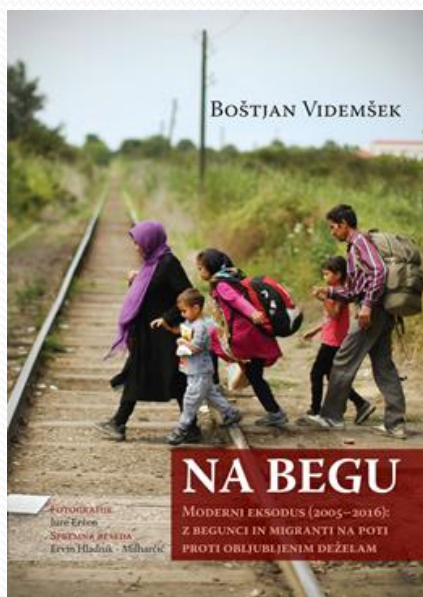
Antologija
sodobne
manjinske
in priseljske
književnosti
v Sloveniji

- Antologija sodobne manjšinske in priseljske književnosti (2014)
- ur. Lidija Dimkova
- 34 avtorjev
- v madžarskem, italijanskem, romskem, slovaškem, makedonskem, bosanskem, hrvaškem, srbskem in angleškem
- prevodi v slovenski jezik

Priložnosti za medkulturne učne ure, prireditve:

- med poukom znotraj različnih šolskih predmetov
- posebne medkulturne prireditve, npr.:
 - mednarodni dan maternega jezika (21. 2.)
 - svetovni dan beguncev (20. 6.)
 - evropski dan jezikov (26. 9.)
 - mednarodni dan migrantov (18. 12.)
- popoldanske javne prireditve:
 - s starši in za starše
 - z drugimi prebivalci iz lokalnega okolja in za lokalno okolje

Obisk javnih dogodkov, predstavitev življenjskih zgodb (pri pouku)

Marijanca Ajša Vižintin, Arbnore Avdylaj, Vael
Hanuna, Simona Lečnik, SVIZ, Ljubljana, 6. 6. 2016,
<https://www.youtube.com/watch?v=IoGuZncV3ZY>

**Vsak med nami
s svojim odnosom, z znanjem in
z dejanji
soustvarja izključevalno ali
vključevalno družbo.**

LITERATURA, viri

- Bennett, Christine I. (2011). Comprehensive Multicultural Education, Theory and Practice. Boston: Allyn and Bacon.
- Grant, Carl A. in Christine Sleeter (2007). Doing multicultural education for achievement and equity. New York, London: Routledge.
- Le z drugimi smo (2016–2021). ZRC SAZU, Pedagoški inštitut, <https://lezdrugimismo.si>
- Nieto, Sonia in Patty Bode (2008). Affirming diversity: the sociopolitical context of multicultural education. Boston: Allyn & Bacon.
- Möderndorfer, Vinko, 2017: Vrednote v današnji družbi in sodobni mladinski književnosti. Otrok in knjiga 44/99, 54–60.
- Pageaux, Daniel-Henri, 2005: Uvod v imagologijo. Podoba tujega v slovenski književnosti. Podoba Slovenije in Slovencev v tuji književnost: imagološko berilo, ur. Tone Smolej.
- Rot Gabrovec, Veronika, 2018: Čez puščave, čez morjave. Otrok in knjiga 45/101, 19–28.
- Rutar, Sonja, 2018: Kakovost šole s perspektive učencev s priseljenko izkušnjo kot izhodišče za zagotavljanje inkluzivnega izobraževanja. Dve domovini / Two Homelands 48, 109–127.
- Šlibar, Neva (ur.), 2006: Barve strpnosti, besede drugačnosti, podobe tujosti: vzgoja za strpnost in sprejemanje drugačnosti preko mladinske književnosti. Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje, Filozofska fakulteta.

- Vižintin, Marijanca Ajša (2016). (Im)migrant and ethnic minority literature in education curricula in Slovenia. CLCWeb (Comparative Literature and Culture) 18/1, <http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol18/iss1/7/>
- Vižintin, Marijanca Ajša, 2017: Medkulturna vzgoja in izobraževanje: vključevanje otrok priseljencev. Ljubljana: Založba ZRC SAZU.
- Vižintin, Marijanca Ajša, 2018. Developing intercultural education. Dve domovini / Two Homelands 47, p. 89-106, http://twohomelands.zrc-sazu.si/uploads/articles/1519734666_Vizintin_developing%20intercult_education.pdf
- Vižintin, Marijanca Ajša, 2018. Brati in spregovoriti: o migracijah ob mladinskih književnih besedilih. Otrok in knjiga: revija za vprašanja mladinske književnosti, književne vzgoje in s knjigo povezanih medijev, 45/102, 8-22.
- Žitnik Serafin, Janja, Kalc, Aleksej, 2017: Raziskovanje slovenskega izseljenstva: vidiki, pristopi, vsebine. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2017.

Hvala za vašo pozornost.

vizintin@zrc-sazu.si